

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА**

Кафедра психології і педагогіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
педагогіки і психології
проф. Олєфіренко Т.О.

_____

« ____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
Психологія
(соціальна психологія)

освітнього рівня   бакалавр
галузі знань   02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Шифр за навчальним планом ПП1.1

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологія» (соціальна психологія) затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «__» _____ 20__ року, протокол № _____ .

Розробники програми:

к.психол.н., доцент Боброва Л. Г.

викладач Коростишевська-Набок І. Л.

Затверджено на засіданні кафедри психології і педагогіки

«__» _____ 2021 року, протокол № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Лапченко І.О.
(прізвище, ініціали)

I. Опис дисципліни
Психологія
(соціальна психологія)

Шифр за навчальним планом ПП1.1

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		Методи навчання Лекції. Практичні і семінарські заняття.
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин - 90		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень бакалавр	Лекції:		
	18	-	
	Семінарські заняття:		
Статус дисципліни нормативна	2	-	Форми поточного контролю
	Практичні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 1-й	14	-	Модульні контрольні роботи, коллокіум
	Індивідуальна робота:		
Семестр II	-	-	Форма підсумкового контролю
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. - самостійна робота: 3,3 год.	-		
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська		-	

Предмет вивчення навчальної дисципліни: соціальна психологія

Міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія» тощо.

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу: формування у студентів чіткого уявлення про:

- основний понятійний апарат соціальної психології;
- роль соціально-психологічних досліджень у розв'язанні практичних завдань суспільства;
- методи соціально-психологічного дослідження масових соціальних процесів і колективів.

Завдання курсу : теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету, завдань, галузей й методів соціальної психології;
- історії становлення та перспективи розвитку соціальної психології;
- психології малих і великих соціальних груп;
- соціально-психологічних характеристик особистості та соціальних впливів (соціалізація, спілкування, соціальна установка, соціальний конфлікт, соціальний стереотип, соціальні ролі).

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет, завдання, методи науки; - основний категоріально-понятійний апарат дисципліни; - етапи становлення соціальної психології як науки; - соціально-психологічні характеристики особистості та соціальних впливів (соціалізація, спілкування, соціальна установка, соціальний конфлікт, соціальний стереотип, соціальні ролі). 	<p>Компетентності</p> <p>Когнітивна компетентність. Здатність аналізувати стан розвитку певних психічних процесів, явищ, якостей, фізичного та психічного здоров'я особистості, використовуючи знання циклів фундаментальних дисциплін та дисциплін психолого-педагогічної підготовки.</p>
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати самостійний аналіз психологічної літератури ; - вільно володіти категоріально-понятійним апаратом дисципліни; - використовувати різні методи діагностичної роботи для вивчення й аналізу соціально-психологічних явищ. - визначати особливості міжособової взаємодії в групі. 	<p>Здатність самостійно організувати та виконувати психолого-педагогічні експериментальні дослідження; описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані; оформляти результати дослідження у вигляді певних корекційних, профілактичних, просвітницьких програм тощо.</p> <p>Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті психологічні знання.</p> <p>Просвітницька компетентність. Здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою; презентувати себе як фахівця, здатного надати кваліфіковану допомогу; формулювати запитання, спонукати до розмірковування; правильно, логічно, однозначно та переконливо висловлюватись; заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивовувати.</p> <p>Комунікативна компетентність. Здатність до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології; моделювати діалог, структурувати інформацію у формі діалогу; активно слухати (чути), вибирати роль, адекватно передавати і сприймати емоції; рефлексивно управляти «Я-образом»; володіння вербальною і невербальною комунікацією.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання											
1.	Тема 1. Предмет, завдання і структура соціальної психології	3	2	1		4					
2.	Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки	4	2		2	6					
3.	Тема 3. Методи дослідження соціальної психології	3	2	1		2					
	Разом за змістовим модулем 1	10	6	2	2	12					
Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії											

4.	Тема 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен	4	2	2		8					
5.	Тема 5. Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія (інтерація)	4	2	2		8					
6.	Тема 6. Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	4	2	2		8					
7.	Тема 7. Конфлікт як соціально-психологічне явище	4	2	2		4					
	Разом за змістовим модулем 2	16	8	8		28					
Модуль 3. Соціальна психологія груп											
8.	Тема 8. Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей	4	2	2		8					
9.	Тема 9. Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах.	4	2	2		8					
	Разом за змістовим модулем 3	8	4	4		16					
	Разом	34	18	14	2	56					

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	<p>Модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання</p> <p>Тема 1. Предмет, завдання та структура соціальної психології</p> <p>Сутність поняття «соціальна психологія». Предмет соціальної психології. Проблематика та основні напрямки досліджень соціальної психології. Завдання соціальної психології.</p> <p>Функції соціальної психології: методологічна (концептуально-ідеологічна); теоретико-пізнавальна (прогностично-відображальна); прикладна (практично-інструментальна). Структура соціальної психології.</p> <p>Базові категорії соціальної психології. Сфери застосування соціально-психологічних знань. Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань. Проблеми і перспективи розвитку соціальної психології.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальные проблемы социальной психологии.— Ч.2.— Кострома, 1986. 2. Введение в практическую социальную психологию / Под ред. Жукова Ю. М., Петровской Л. А., Соловьевой О. В.— М., 1996. 3. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.- К., 1995.- 304 с. 4. Косолапов Н. А. Социальная психология и международные отношения,— М., 1983. 5. Левикин И. Т. Теоретические и методологические проблемы социальной психологии. — М.: Мысль, 1975.-256с. 6. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури.—К., 1998. 7. Парыгин Б. Д. Социальная психология как наука.—Л., 1967.— 263с. 8. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. 9. Теоретическая и прикладная социальная психология.— М., 1988. <p>Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки</p> <p>Періодизація історії соціально-психологічної науки. Осмислення соціально-психологічних явищ у системі соціогуманітарного знання. Описовий період розвитку соціальної психології: роботи М. Лацаруса та Г. Штейнталя й формування "психології"</p>	7	2
		10	2

	<p>народів"; внесок В. Вундта у становлення соціально-психологічної теорії; "психологія мас" у роботах Г. Тарда, Г. Лебона, Дж. Болдуїнга, У. Мак-Дугалла та ін.</p> <p>Розвиток соціальної психології як експериментальної науки (дослідження В. Меде, Ф. Олпорт, Н. Тріплетта, В. Бехтерева з вивчення феномену соціальної фасилітації та соціальної інгібіції).</p> <p>Соціальна психологія в дореволюційній Росії. Внесок М. Ковалевського, М. Михайловського, В.М. Бехтерева у становлення соціально-психологічної теорії.</p> <p>Біхевіоризм і необіхевіоризм та їхній вплив на розвиток соціально-психологічних знань (Е. Торндайк, Дж. Уот-сон, Е. Толмен, К. Халл, Ф. Скіннер). Соціальний біхевіоризм як спроба вивчення соціалізації дітей, набуття соціального досвіду та норм поведінки і рольова концепція Дж. Міда. Основні напрями соціального біхевіоризму другої половини ХХ ст.: теорія навчання А. Бандури, теорія фрустрації Д. Долларда. Гештальтпсихологія і теорія "поля" К. Левіна, польова та вольова поведінка особистості. Внесок К. Левіна в розвиток досліджень малих груп.</p> <p>Когнітивний напрям у психології особистості, дослідження Дж. Роттера та Дж. Келлі. Теорія "когнітивного Дисонансу" Л. Фестінгера. "Гуманістична психологія" як соціальний рух та теоретична перспектива (Г. Олпорт, Г. Мюррей, Г. Мерфі, Дж. Келлі, Р. Мей, А. Маслоу та ін.).</p> <p>Розвиток європейської соціальної психології. Теорія соціальних уявлень С. Московічі.</p> <p>Витоки української соціально-психологічної думки. Психолінгвістична концепція О.Потебні. Соціопсихологічна концепція М. Михайловського.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальные проблемы социальной психологии.— Ч.2.— Кострома, 1986. 2. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 3. Буржуазная социология на исходе XX века: Критика новейших тенденций — М.: Наука, 1986. 4. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.- К., 1995.- 304 с. 5. Парыгин Б. Д. Социальная психология как наука.—Л., 1967.— 263с. 6. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. 7. Теоретическая и прикладная социальная психология.— М., 1988. <p style="text-align: center;">Тема 3. Методи дослідження соціальної психології</p> <p>Характеристика методів вивчення соціально-психологічної реальності. Спеціалізовані соціально-психологічні методи. Соціально-психологічний експеримент. Лабораторний експеримент. Тестування і тестові методики. Метод соціометричних вимірювань. Контент-аналіз і вивчення документів.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.- К., 1995.- 304 с. 3. Методы исследования межличностного восприятия в группе. – М., 1984. 4. Методы социальной психологии/ Под ред. Е.С. Кузьмина, ВЕ. Семёнова. – Л., 1977. 5. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. <p style="text-align: center;">Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії</p> <p style="text-align: center;">Тема 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен</p> <p>Поняття спілкування у соціальній психології. Загальна характеристика спілкування. Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Розвиток спілкування в онтогенезі.</p> <p>Функції спілкування. Структура спілкування. Види спілкування. Форми спілкування: бесіда, нарада, переговори, збори, публічний виступ. Рівні спілкування: макрорівень, мезарівень, мікрорівень. Типи спілкування: менторський, інформативний, конфронтаційний, «натхненне спілкування». Особливості спілкування у сучасному світі.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общение и 	5	2
	<p style="text-align: center;">Тема 3. Методи дослідження соціальної психології</p> <p>Характеристика методів вивчення соціально-психологічної реальності. Спеціалізовані соціально-психологічні методи. Соціально-психологічний експеримент. Лабораторний експеримент. Тестування і тестові методики. Метод соціометричних вимірювань. Контент-аналіз і вивчення документів.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.- К., 1995.- 304 с. 3. Методы исследования межличностного восприятия в группе. – М., 1984. 4. Методы социальной психологии/ Под ред. Е.С. Кузьмина, ВЕ. Семёнова. – Л., 1977. 5. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. <p style="text-align: center;">Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії</p> <p style="text-align: center;">Тема 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен</p> <p>Поняття спілкування у соціальній психології. Загальна характеристика спілкування. Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Розвиток спілкування в онтогенезі.</p> <p>Функції спілкування. Структура спілкування. Види спілкування. Форми спілкування: бесіда, нарада, переговори, збори, публічний виступ. Рівні спілкування: макрорівень, мезарівень, мікрорівень. Типи спілкування: менторський, інформативний, конфронтаційний, «натхненне спілкування». Особливості спілкування у сучасному світі.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общение и 	12	2
	<p style="text-align: center;">Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії</p> <p style="text-align: center;">Тема 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен</p> <p>Поняття спілкування у соціальній психології. Загальна характеристика спілкування. Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Розвиток спілкування в онтогенезі.</p> <p>Функції спілкування. Структура спілкування. Види спілкування. Форми спілкування: бесіда, нарада, переговори, збори, публічний виступ. Рівні спілкування: макрорівень, мезарівень, мікрорівень. Типи спілкування: менторський, інформативний, конфронтаційний, «натхненне спілкування». Особливості спілкування у сучасному світі.</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общение и 	12	2

<p>возрастные особенности.— Минск: Изд-во БГУ, 1976.—350с. 4. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994.</p>		
<p>Тема 5. Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія Соціальна комунікація як структурна складова спілкування. Комунікативний простір міжособистісних стосунків. Поняття комунікації. Види комунікації: спонукальна, констатуюча, аксіальна і ретяльна. Засоби комунікації. Психологічні особливості вербальної та невербальної комунікації. Суб'єктивні канали сприйняття та передача інформації. Комунікативні бар'єри та їх подолання. Специфіка міжособистісного інформаційного обміну. Загальна характеристика міжособистісної взаємодії. Поняття соціальної інтеракції. Структура інтеракції. Типи та стратегії міжособистісної взаємодії (інтеракції). Потреба людини в міжособистісних контактах та взаємодії <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общие и возрастные особенности.— Минск: Изд-во БГУ, 1976.—350с. 4. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994.</p>	12	2
<p>Тема 6. Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування Соціальне і міжособистісне пізнання. Особливості міжособистісного пізнання. Поняття соціальної перцепції. Роль соціальної перцепції у процесі взаєморозуміння. Механізми соціальної перцепції (взаєморозуміння). Атрибуція та помилки атрибуції. Деформації соціальної перцепції. Психологія впливу. Способи і механізми впливу у процесі спілкування. Реакція зараження. Паніка. Навіювання. Наслідування. Мода та чутки як соціально-психологічні феномени. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общие и возрастные особенности.— Минск: Изд-во БГУ, 1976.—350с. 4. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994.</p>	8	2
<p>Тема 7. Конфлікт як соціально-психологічне явище Деструктивна та конфліктна взаємодія. Причини та ознаки утрудненого спілкування. Поняття конфлікту. Види конфліктів. Причини конфліктів. Структура конфлікту. Фази та динаміка конфлікту. Стратегії конфліктної взаємодії. Управління конфліктом. Методи розв'язання конфлікту. Профілактика конфліктів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с. 3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общие и возрастные особенности.— Минск: Изд-во БГУ, 1976.—350с. 4. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994</p>	12	2
<p>Модуль 3. Соціальна психологія груп Тема 8. Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей Поняття соціальної групи. Ознаки та психологічні характеристики групи. Функції групи: соціалізація, інструментальна, експресивна, підтримуюча та ін. Класифікація груп. Психологічні характеристики великих соціальних груп та спільностей. Структура психології соціальних груп. Класифікація великих груп. Психологічні особливості організованих соціальних груп та неорганізованих спільностей. Масові соціально-психологічні явища. Психологія етнічних груп. Поняття етнічної групи. Етнопсихологічні категорії: етнос, національний характер, національна свідомість, національна самосвідомість, менталітет, національні стереотипи, етноцетризм. Психологічні особливості українського національного характеру. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p>	12	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с. 2. Донцов А. И. Психология коллектива: Методологические проблемы исследования, М. Изд-во МГУ, 1984.- 208с. 3. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. <p style="text-align: center;">Тема 9. Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах</p> <p>Поняття малої соціальної групи. Історія дослідження малих соціальних груп. Класифікація малих соціальних груп. Теоретичні підходи до дослідження груп у зарубіжній та вітчизняній психології. Структура малої соціальної групи (структурні зв'язки на базі спільної діяльності, структурні зв'язки на базі спілкування; формальна структура малої соціальної групи, неформальна структура малої соціальної групи).</p> <p>Поняття про групову динаміку. Процеси групової динаміки. Утворення і розвиток малої соціальної групи. Основні стадії групоутворення. Групова згуртованість. Механізми формування групової згуртованості. Групова (міжособистісна) сумісність. Групові норми та нормативна поведінка. Проблема прийняття групового рішення. Феномен групового впливу. Види групового впливу на особистість. Групова більшість та групова меншість. Внутрішньо-групові конфлікти.</p> <p>Психологія міжгрупових відносин. Міжгрупове сприйняття. Міжгрупові конфлікти</p> <p style="text-align: center;"><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994. 2. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций.— К., 1993. 		
--	--	--	--

4.2. Плани практичних та семінарських занять

Модуль 1. Загальна теорія та історія соціальної психології.

Соціальна психологія особистості

Тема 1: Предмет і завдання та методи дослідження в соціальній психології.

Історія розвитку соціальної психології

1. Поняття про соціальну психологію, її предмет та завдання.
2. Структура та функції соціальної психології. Зв'язок соціальної психології з іншими науками.
3. Методи дослідження в соціальній психології
  - 3.1. Основні методи дослідження – спостереження та експеримент.
  - 3.2. Допоміжні методи дослідження.
    - А) методи опитування.
    - Б) соціометрія та референтометрія.
    - В) тест та методи вивчення документів.
4. Історія розвитку соціальної психології
  - 4.1. Накопичення соціально-психологічних знань у сфері природничих наук (VI ст. до н. е. – сер. XIX ст.).
  - 4.2. Виділення соціальної психології із філософії, соціології, психології та оформлення її як самостійної галузі знань (50 – 60-ті р.р. XIX ст. – 20-ті р.р. XX ст.).

Перші соціально-психологічні теорії:

    - «психологія народів», сер. XIX ст. Німеччина (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт)
    - «психологія мас» др. пол. XIX ст. Франція (Г. Тард, Г. Лебон, С. Сигеле)
    - «теорія інстинктів» наприкінці XIX ст. – поч. XX ст. США (В. Мак-Дауголл)
  - 4.3. Експериментальний період (до 60-х р.р. XX ст.).
  - 4.4. Формування і розвиток основних напрямів сучасної соціальної психології.

Рекомендована література

1. Ануфриєва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
5. Практикум по соціальної психології. Под редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
6. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. –280 с.

Тема 2. Особистість у соціальному світі. Соціалізація особистості

1. Поняття особистість. Співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність».
2. Соціалізація особистості. Стадії соціалізації.
3. Форми та сфери соціалізації.
4. Механізми та інститути соціалізації.
5. Асоціальні прояви особистості.
6. Соціальні установки і реальна поведінка особистості.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005 . – 448 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
5. Практикум по социальной психологии. Под. редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
6. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. –280 с.

Модуль 2 Соціальна психологія спілкування та міжособистісних відносин.

Соціальна психологія груп

Тема 3: Психологія спілкування

1. Поняття про спілкування.
2. Структура та функції спілкування.
3. Види спілкування.
4. Стилi спілкування: демократичний, авторитарний, ліберальний.
5. Засоби спілкування: вербальні та невербальні.
6. Соціокультурні аспекти спілкування.
7. Перешкоди на шляху спілкування: труднощі, деформації та бар'єри.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005 . – 448 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
5. Практикум по социальной психологии. Под. редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
6. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. –280 с.
7. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс, А.Е. Практикум із соціальної психології: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 232 с.

Тема 4: Психологічні особливості міжособистісної взаємодії в процесі спілкування

1. Поняття взаємодії, види та потреби у взаємодії. Самотність.
2. Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії.
3. Взаємодія та міжособистісний вплив. Види міжособистісного впливу: наслідування, навіювання, зараження, переконання.
4. Сприймання і розуміння людьми одне одного у процесі міжособистісного спілкування. Перцептивні механізми (ідентифікація, рефлексія, стереотипізація) та ефекти.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005 . – 448 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
5. Практикум по социальной психологии. Под. редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
6. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. –280 с.
7. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс, А.Е. Практикум із соціальної психології: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 232 с.

Тема 5: Соціально-психологічні особливості груп

1. Поняття група у соціальній психології. Класифікація груп. Особливості малої групи, її ознаки. Види малих груп.
2. Групова динаміка. Механізми групової динаміки. Концепції розвитку груп. Специфіка входження особистості в групу (фази за А. Петровським).
3. Групові норми і нормативна поведінка. Вплив «більшості» на «меншість».
4. Лідер та керівник в групі, відмінності між ними. Стилi керівництва в групі: авторитарний, демократичний, ліберальний.
5. Поняття «групова згуртованість» і «сумісність». Види сумісності: функціональна, фізична, психофізіологічна, соціально-психологічна, психологічна.
6. Переваги та недоліки групового рішення.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005 . – 448 с.

3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Максимено С. Д., Євнух М.Б. та ін. Психологія та педагогіка. Підручник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 584 с.
5. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
6. Практикум по социальной психологии. Под. редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
7. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. – 280 с.
8. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс, А.Е. Практикум із соціальної психології: Навчальний посібник. – К.: Карквела, 2012. – 232 с.

Тема 6: Соціально-психологічні особливості великої групи

1. Класифікація, структура та особливості функціонування великих груп. Міжгрупові відносини.
2. Психологія соціальних класів, їх ознаки.
3. Соціальні рухи: види, ознаки, стадії розвитку.
4. Психологія масових явищ.
5. Психологічні особливості великих стихійних груп.
6. Психологічні особливості етнічних груп.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2011. - 296 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 275 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
5. Практикум по социальной психологии. Под. редакцией И.С. Клециной – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
6. Темрук О. В. Соціальна психологія: Практикум: навчальний посібник. – К.: Каравела, 2013. – 280 с.
7. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс, А.Е. Практикум із соціальної психології: Навчальний посібник. – К.: Карквела, 2012. – 232 с.

1.3. Організація самостійної роботи студентів

З метою організації самостійної роботи та забезпечення ефективності підготовки студентам надається можливість виконувати творчі роботи й завдання, що мають пошуковий експериментальний та аналітичний характер. Їх підготовка сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу і формуванню у студентів креативності, критичності й системності світогляду.

№ з/п	Вид самостійної роботи	Форми звітності	Кількість балів
1.	Ведення словника.	Словник	5
2.	Підготовка до практичних занять, психологічний аналіз художніх текстів, виступ з доповіддю.	Виступи, опрацювання літератури, першоджерел	30
3.	Виготовлення колажу та опису до нього на тему «Я соціалізована особистість»	Колаж та опис до нього	10
4.	Підготовка презентації	Презентація	5
5.	Виконання методик за темами.	Результати методик та їх інтерпретація	10
6.	Підготовка до модульного контролю	Відповіді на питання модульного контролю	40

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Модульний контроль №1

1. За допомогою якого методу вимірюють міжособистісні взаємостосунки в групі?
  - А) спостереження;
  - Б) соціометрія;
  - В) соціально-психологічний експеримент
2. Ідея про те, що душа має надіндивідуальну цілісність, яка й становить народ, націю, а душа конкретної людини є лише частиною народної душі належить представникам
  - А) «психології народів»
  - Б) «психології мас»
  - В) «теорії інстинктів»
3. Представник «психології мас» Г. Лебон виокремлював такі головні ознаки маси (натовпу):
  - А) знеособненість інтелекту;
  - Б) втрата відповідальності та домінування почуттів над розумом;
  - В) інстинкти є головними рушійними силами натовпу

4. Поясніть поняття «соціалізація» через поняття «адаптація» та «навчання»
5. Розкрийте співвідношення понять «індивід», «індивідуальність», «особистість»
6. Назвіть механізми соціалізації особистості
7. Процес який характеризується відчуження особистості від основної маси людей, входженням її в асоціальні чи антисоціальні неформальні групи називається:
  - А) десоціалізація;
  - Б) антисоціалізація;
  - В) ресоціалізація
8. Назвіть описане нижче у прикладі соціальне явище.

Хлопчик, батьки якого переїхали до Києва з Узбекистану ще до його народження, живе в оточенні українців, говорить українською не лише з ровесниками, але й у сім'ї, і не помічає, що чимось від них відрізняється. Однак у школі через азіатське ім'я та смуглявий колір шкіри він може отримати образливе прізвисько "чучмек". Згодом на запитання: "Хто ти за національністю?" - підліток може відповісти: "Узбек", - але його відповідь може бути й не настільки однозначною.
9. Взаємодія двох і більше людей, що полягає в обміні між ними інформацією пізнавального чи афективно-оцінного характеру, обмін діями і взаєморозуміння називається
10. Спілкування яке передбачає одностороннє спрямування інформації, коли один з учасників взаємодії викладає свої думки, ідеї не відчуваючи при цьому необхідності в зворотному зв'язку з партнером називається
11. _____ - найрізноманітніші рухи, жести, експресія обличчя, дотик, які виражають психічний стан людини, її ставлення до партнера, до ситуації спілкування загалом.
12. Розкрийте співвідношення понять «слухати» і «чути»
13. Регулярне використання зворотного зв'язку для досягнення більшої точності в розумінні партнера називається
  - А) критичне слухання
  - Б) рефлексивне слухання;
  - В) емпатійне слухання
14. Назвіть функцію спілкування яка передбачає певний вплив на інших людей, зміну їх поведінки?
  - А) комунікативна;
  - Б) перцептивна;
  - В) інтерактивна
15. Високий ступінь емоційно-позитивного ставлення до іншої людини, стан сильного потягу до єднання з нею називається
  - А) дружба;
  - Б) симпатія;
  - В) любов
16. Потреба індивіда, яка проявляється у налагодженні соціальних зв'язків називається
  - А) атракція
  - Б) афіліація
  - В) фасцинація
17. Особлива форма дружлюбних взаємин, забарвлених лише позитивними емоціями називається
  - А) атракція;
  - Б) атрибуція;
  - В) емпатія
18. Механізм пізнання, осягнення емоційних станів іншої людини називається
  - А) ідентифікація;
  - Б) емпатія;
  - В) кінестика
19. Метод свідомого та організованого впливу на психіку індивіда через звернення до його критичного судження називається
  - А) навіювання;
  - Б) переконання;
  - В) зараження
20. Метод психологічного впливу на особистість у процесі взаємодії, який передає певні настрої, спонуки не через свідомість та інтелект, а через емоційну сферу називається
  - А) навіювання;
  - Б) переконання;
  - В) зараження;
  - Г) наслідування
21. Перцептивний механізм який полягає у усвідомленні індивідом того, як його сприймають і оцінюють інші люди називається
  - А) рефлексія;
  - Б) каузальна атрибуція
  - В) ідентифікація
22. Тенденція переоцінювати значення особистих рис і установок людини та недооцінювати ролі ситуації у поясненні поведінки індивіда називається фундаментальною помилкою атрибуції
  - А) так

- Б) ні
23. Ефект ореолу полягає у тому, що вплив отриманої раніше інформації значно сильніший від наступної
- А) так
- Б) ні
24. Ефект який полягає у тому, що остання найсвіжіша інформація стає найзначущою називається
- А) ефект пріоритету;
- Б) ефект новизни;
- В) ефект поблажливості
25. Наявність у спостерігачів уставленої думки щодо взаємозв'язків певних якостей особистості називається:
- А) феномен логічної помилки;
- Б) ефект поблажливості;
- В) ефект первинності
26. Спільнота, яка об'єднана загальною ідеєю і є формою вияву соціальної активності великої маси людей називається
27. Група, яка виникає на підставі штатного регламенту, інструкції та інших документів називається
- А) офіційна;
- Б) реальна;
- В) референтна
28. Наведіть приклади закритих груп
29. Реально існуюча група, погляди, норми та цінності якої є взірцем для особистості називається _____, а група людей залучених до спільної діяльності і об'єднаних єдиною метою, яка підпорядковується суспільній меті називається _____
30. Назвіть фази входження індивіда в групу та охарактеризуйте їх
31. Керівник групи
- А) представляє свою групу в зовнішній сфері відносин;
- Б) призначається неофіційно;
- В) немає офіційно встановленої системи санкцій;
- Г) має надані закон права та обов'язки
- Лідер групи
- А) особистість яка має офіційно встановлено систему санкцій;
- Б) особистість яка регулює відносини в групі;
- В) особистість яка користується визнанням та авторитетом в групі;
- Г) особистість за якою група визнає право приймати рішення про дії у важливих ситуаціях;
- Д) особистість яка несе відповідальність перед законом за справи у групі
32. Якому стилю керівництва притаманна наведена характеристика:
- а) «керівник одноосібно приймає всі рішення, віддає накази, точно окреслює межі компетентності кожного, ініціатива підлеглих не заохочується»
- б) «керівник не проявляє значної активності у вирішенні ділових питань, проблеми обговорює формально, уникає відповідальності»
33. Короткочасне зібрання людей для спільного проведення часу у зв'язку з якимось видовищем називають
34. Форма стандартизованої масової поведінки людей, що виникає стихійно під впливом домінуючих у суспільстві настроїв, смаків, захоплень називається:
- А) паніка;
- Б) мода;
- В) чутки
35. Різновид поведінки великої сукупності людей або емоційний стан породжений дефіцитом або надлишком інформації загрозливого характеру називається
36. Назвіть п'ять ознак, які характеризують етнічну групу:
37. Притаманний певній нації варіант світосприйняття, поведінки, який реалізується на спільній мовній, культурній і морально-етичній основі називається:
- А) етноцентризм;
- Б) національний характер;
- В) менталітет
38. Тенденція сприяти членам своєї групи на протигагу інтересам іншої називається
- А) внутрішньогруповий фаворитизм;
- Б) внутрішньогрупова дружба;
- В) внутрішньо групова повага
39. Усвідомлення індивідом національної належності, специфічних рис власної нації, ставлення до національних цінностей називається
- А) національна самосвідомість;
- Б) етноцентризм;
- В) національний характер
40. Національний характер – це сукупність рис характеру, які притаманні лише певному народу
- А) так
- Б) ні

5.2 Питання до екзамену

1. Предмет соціальної психології. Структура соціально-психологічних явищ.
3. Місце соціальної психології в системі наукового знання.
4. Характеристика перших етапів формування соціально-психологічних ідей. Перші соціально-психологічні теорії.
5. Оформлення соціальної психології в науку. Основні наукові орієнтації західної соціальної психології.
6. Класифікація методів соціально-психологічного дослідження.
7. Метод спостереження в соціальній психології: загальна процедура і предмет.
8. Контент-аналіз: суть, предмет, процедура.
9. Правила будовання опитувальника для інтерв'ю та анкетування.
10. Вимоги до послідовності питань інтерв'ю.
11. Специфіка соціально-психологічного експерименту.
12. Специфіка постановки проблеми особистості в соціальній психології.
13. Соціально-психологічний зміст процесу соціалізації особистості.
14. Фактори формування в процесі соціалізації позитивної Я-концепції особистості.
15. Співвідношення процесів соціалізації та індивідуалізації особистості.
16. Соціально-психологічні якості особистості.
17. Соціально-психологічна типологія особистості.
18. Соціальна настанова: суть, функції, структура.
19. Проблема зміни соціальної настанови. Когнітивістське пояснення процесу зміни настанов.
20. Співвідношення соціальних настанов і реальної поведінки. Експеримент Лап'єра і його інтерпретація.
21. Рольова поведінка особистості.
22. Вплив соціальної ролі на особистість. Суть експериментів Зімбардо і Мілгрема.
23. Характеристика соціально-психологічних механізмів процесу формування особистості.
24. Спілкування як соціально-психологічна проблема. Зміст, функції, структура спілкування.
25. Комунікативний аспект процесу спілкування.
26. Комунікативні бар'єри в процесі спілкування. Способи їх подолання.
27. Аргументування як засіб подолання бар'єру непорозуміння у спілкуванні.
28. Транзактний аналіз спілкування: загальний зміст аналізу, типологія транзакцій, практична значущість аналізу.
29. Стиль спілкування як основа розуміння й побудова соціальних ситуацій.
30. Основні помилки й ефекти міжособистісного сприйняття.
31. Стереотипізація як механізм соціальної перцепції.
32. Механізми міжособистісного сприйняття.
33. Каузальна атрибуція як механізм соціальної перцепції. Помилки каузальної атрибуції.
34. Явище міжособистісної атракції.
35. Проблема групи соціальної психології. Теорії малих груп.
36. Феномен групового тиску на особистість.
37. Феномен групової згрунтованості.
38. Соціально-психологічні феномени групового сприйняття рішення (соціальна фацилітація, зсув ризику, групова поляризація).
39. Класифікація і загальна характеристика великих соціальних груп.
40. Соціально-психологічні особливості натовпу, процес його формування і типологія.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

1. Грамотність використання термінологічного апарату
2. Логічність викладу матеріалу
3. Обізнаність з науковою літературою по темі
4. Повнота висвітлення матеріалу у виступі
5. Творчі здібності до розкриття теми, висвітлення проблеми при виконанні практичних завдань.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Значення оцінки	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно»	(з обов'язковим повторним вивченням курсу)	F
35 – 59	«незадовільно»	(з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	Мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	E
69-74	«задовільно»	Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	D
75 – 81	«добре»	В цілому добрий рівень знань(умінь) з незначною кількістю помилок	C
82-89	«дуже добре»	Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах	B

		обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	
90 – 100	«відмінно»	Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	А

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

1. Актуальные проблемы социальной психологии.— Ч.2.— Кострома, 1986.
2. Альбуханова-Славская К. А. Социальное мышление личности: проблемы и стратегии исследования // Психологический журнал.— 1994.— №4.— С.39-55.
3. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций,—3-е изд., перераб. и доп.— К.: МАУП, 2000.— 136с.
4. Бодалев А. А. Личность в общении.- М.: Педагогика, 1983,- 272с.
5. Буржуазная социология на исходе XX века: Критика новейших тенденций — М.: Наука, 1986.
6. Введение в практическую социальную психологию / Под ред. Жукова Ю. М., Петровской Л. А., Соловьевой О. В.— М., 1996.
7. Генетические проблемы социальной психологии / Под ред. Коломинского Я. Л., Лисиной М. И.- Минск: Изд-во БГУ, 1985.- 208с.
8. Донцов А. И. Психология коллектива: Методологические проблемы исследования, М. Изд-во МГУ, 1984.- 208с.
9. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций.— К., 1993.
10. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Общение и возрастные особенности.— Минск: Изд-во БГУ, 1976.—350с.
11. Кон И. О. Социология личности.— М.: Политиздат, 1967.— 383с.
12. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник.- К., 1995.- 304 с.
13. Косолапов Н. А. Социальная психология и международные отношения,— М., 1983.
14. Левикин И. Т. Теоретические и методологические проблемы социальной психологии. – М.: Мысль, 1975.-256с.
15. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури.—К., 1998.
16. Методология и методы социальной психологии / Под ред. Шороховой Е. В. М.: Наука, 1977.-247с.
17. Методы социальной психологии / Под ред. Кузьмина Е. С., Семенова В. Е.— Я. Изд-во ЛГУ, 1977,- 175с.
18. Парыгин Б. Д. Социальная психология как наука.—Л., 1967.— 263с.
19. Практикум із соціальної психології. Навч. метод. посібник // Долинська Л. (ред. Абрамян Н., Артемчук О. та ін.)— К., 2001.— 155с.
20. Соціальна психологія / За ред. Орбан Л. С.— Івано-Франківськ, 1994.
21. Теоретическая и прикладная социальная психология.— М., 1988.

Допоміжна

1. Аванесов В. С. Тесты в социологическом исследовании. – М.: Наука, 1982.
2. Агеев В. С. Влияние факторов культуры на воспитание и оценку человека человеком // Вопросы психологии. – 1985. – №3.
3. Агеев В. С. Междугрупповое взаимодействие: Социально-психологические проблемы. – М.: Изд-во МГУ, 1990 – 240с.
4. Агеев В. С. Механизмы социального восприятия // Психологический журнал. – 1989. – № 2. С.63–71.
5. Андреева Г. М. Социальная психология. – М., Аспект-пресс, 2000. – 376с.
6. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности, – М., 1995.
7. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – М., 1992.
8. Битянова Н. Р. Психология личностного роста: практическое пособие по проведению тренинга личностного роста психологов, педагогов, социальных работников – М., 1995.
9. Большаков В. Ю. Психотренинг. Социодинамика, игры, упражнения. – СПб 1994.
10. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика личности. – К., 1989.
11. Гнатенко П. И. Национальный характер. – Днепропетровск, 1992.
12. Григорьева Т. Г. Основы конструктивного общения. Практикум. –Новосибирск, 1997.
13. Доценко Е. Л. Психология манипуляции, – М., 1996.
14. Дридзе Т. М. Язык и социальная психология.— М.: Высшая школа, 1980. – 224 с.
15. Зинченко В. П., Моргунов Е. Б. Человек развивающийся, – М., 1994.
16. Карнеги Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. – К., 1990.
17. Клизовский А. Основы миропонимания новой эпохи: ВЗТ, – Рига, 1992.
18. Кон И. О. Этнография детства: Традиционные формы социализации детей народов Восточной и Юго-Восточной Азии. – М.: Наука, 1983.
19. Кричевский Р. Л., Дубовская Е. М. Психология малой группы – М., Изд-во МГУ 1991.
20. Куликов В. Н. Проблемы социальной психологии – Иваново: Изд - во ИвГУ 1979. – 74с.
21. Леви В. Искусство быть другим. – М., 1986.
22. Леонгард К. Акцентуированные личности. – К., 1981.
23. Леонтьев Л. Л. Психология общения. – Тарту, 1974. – 220 с.

24. Мясищев В. Н. Личность и неврозы. – Л., 1960.
25. Петровская Л. А. Компетентность в общении: Социально-психологический тренинг, – М., 1989. – 216с.
26. Петровский А. В. Личность. Деятельность. Коллектив. – М.: Политиздат, 1982. – 254с.
27. Петровский А. В., Шпалинский В. В. Социальная психология коллектива. – М.: Просвещение, 1978. –173с.
28. Поршнев Б. Ф. Социальная психология и история. – 2-е изд – М.: Наука 1979 – 232с.
29. Практикум по социально-психологическому тренингу // Под ред. Парыгина Б. Д. – СПб., 1994.
30. Прикладные проблемы социальной психологии / Под ред. Шороховой. Е. В, Левкович В. П. – М.: Наука, 1983. – 296с.
31. Проблеми соціальної психологи – К., 1992.
32. Психологический словарь / Под ред. Зинченко В. П., Мицерекова Б. Г. – М., 1996.
33. Реан А. А., Коломинский Я. Л. Социальная педагогическая психология. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 416с.
34. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. – К., 1996.
35. Рождественская Н. А. Роль стереотипов в познании человека человеком // Вопросы психологии. – 1986, – № 4. – С.69–76.
36. Свенцицкий А. А. Социальная психология управления. – Л., 1986. – 176 с.
37. Семиченко В. Н. Психология общения. – К., 1997.
38. Скотт Д. Г. Конфликты и пути их преодоления, – К., 1991.
39. Социальная психология / Под ред. Петровского А. В. – М., 1987.
40. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. – М., 1994.
41. Шерковин Ю. А. Психологические проблемы массовых информационных процессов. – М.: Мысль, 1973. – 216 с.
42. Шибутани Т. Социальная психология / Пер. с англ. Ольшанского В. Б. –Ростов-на-Дону: Изд-во «Феникс», 1998, – 544с.
43. Шихарев П. Н. Современная социальная психология в Западной Европе. – М., 1985.
44. Шихарев П. Н. Современная социальная психология США, – М.: Наука, 1979. – 228с.
45. Шостром Э. Анти-Карнеги, – М., 1992.
46. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика и ее методы, – Часть 1,2, – К., 1992.
47. Щекин Г. В. Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешности и поведению: Монография. – К.: МАУП, 1995. – 672с.
48. Эйала Пайке, Кристина Маслач. Практикум по социальной психологии. – СПб.: Изд-во «Питер», 2000.- 528с.
49. Юнг К. Конфликты детской души. – М., 1995.
50. Юсупов И. М. Психология взаимопонимания. – Казань, 1991.
51. Ядов В. А. Социологическое исследование. – М.: Наука, 1972. – 239 с.
52. Як стати і бути лідером: поради психолога. Автор-упорядник Татенко В. –К., 1996.
53. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції, – К., 1996.
54. Яценко Т. С. Социально-психологическое обучение в подготовке будущих учителей, – К., 1987.

Навчально-методична картка курсу «Тренінг спілкування та самопізнання»

Всього: 90 год., лекцій – 18 год, практичних – 14 год., семінарські – 2 год., самостійна робота - 56 год.

Примітка: лабораторні заняття проводяться в аудиторії, в разі оголошення карантину - онлайн на платформі (moodle, google meet).

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII	XII	
Модулі	I модуль					II модуль					III модуль				
Лекційні заняття (год.)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Дати	11.02	18.02	25.02	4.03	11.03	18.03	25.03	1.04	8.04						
Теми	Тема 1. Предмет, завдання і структура соціальної психології	Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки	Тема 3. Методи дослідження соціальної психології	Тема 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен	Тема 5. Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія (інтерація)	Тема 6. Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	Тема 7. Конфлікт як соціально-психологічне явище	Тема 8. Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей	Тема 9. Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах						
Практичні, семінарські заняття (год.)	2	2	2	2	2	2	2	4	2						
Дати	14.04	21.04	28.04	5.05	12.05	19.05 / 26.05	2.06								
Теми	Тема 1: Предмет і завдання та методи дослідження в соціальній психології. Історія розвитку соціальної психології	Тема 2. Особистість у соціальному світі. Соціалізація особистості	Тема 3: Психологія спілкування	Тема 4: Психологічні особливості міжособистісної взаємодії в процесі спілкування	Тема 5: Соціально-психологічні особливості груп	Тема 6: Соціально-психологічні особливості великої групи	Модульний контроль								

Поточний контроль	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ведення словника. 2. Підготовка до практичних занять, психологічний аналіз художніх текстів, виступ з доповіддю. 3. Виготовлення колажу та опису до нього на тему «Я соціалізована особистість» 4. Підготовка презентації 5. Виконання методик за темами. 6. Підготовка до модульного контролю
Підсумковий контроль	